

Uusi oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Laki velvoittaa jokaisen perusopetuksen päättävän oppilaan hakemaan ja jatkamaan toisen asteen koulutuksessa. Oppivelvollisuus päättyy, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto).

Oppivelvollisuuden laajentamisen tarkoituksena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla sekä vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa. Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen.

Toisen asteen koulutus on maksutonta opiskelijoille, jotka kuuluvat laajennetun oppivelvollisuuden piiriin. Maksuttomuus koskee tutkintotavoitteista koulutusta ja nivelvaiheen koulutuksia. Nuori voi vaihtaa opiskelupaikkaa tai aloittaa ensimmäiset perusopetuksen jälkeiset opinnot myös 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta.

Opiskelijalle maksuttomia ovat:

- opetus (aiemminkin maksutonta)
- päivittäinen ruokailu (aiemminkin maksutonta)
- opetuksessa tarvittavat oppikirjat ja muut materiaalit
- opetuksessa tarvittavat työvälineet, -asut ja -aineet
- lukion oppimäärän päätteeksi suoritettavan ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät 5 ensimmäistä koetta sekä niiden osalta hylättyjen kokeiden uusiminen
- vähintään seitsemän kilometrin pituiset koulumatkat korvataan koulumatkatukilain mukaisesti

Maksuttomuutta voidaan pidentää (sen jälkeen kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta) oppivelvollisuuslaissa säädetyillä perusteilla, jotka liittyvät perusopetuksen viivästyneeseen suorittamiseen, oppivelvollisuuden keskeyttämiseen, oppimisvaikeuksiin, terveydellistä syistä johtuvaan alan vaihtoon tai tilapäiseen ulkomailla oleskeluun.

Hallitus tiedotti 16.4.2024, että se aikoo rajata oppivelvollisten maksuttomat oppimateriaalit sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Valtiovarainministeriön budjettiehdotuksessa 8.8.2024 maksuttoman oppimateriaalien rajaamisesta tuleva säästö oli korvattu vähennyksillä toisen asteen koulutuksen hankerahoituksesta ja ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta.

Yhteenveto

Hallituksen säästöesitys maksuttoman oppimateriaalin rajaamisesta alle 18-vuotiaille ei toteutunut. Oppimateriaali on maksutonta toisen asteen koulutuksessa sen kalenterivuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Maksuttomuutta voidaan tämän jälkeenkin pidentää oppivelvollisuuslaissa säädetyillä perusteilla. Sipoon kunnan omia toimenpiteitä toisen asteen

koulutuksen oppimateriaalin kustantamiseen 18 vuotta täyttäneille opiskelijoille ei näin ollen tarvita.